

מסורת הש"ס

[illegible]

ורה אור השלם

1. וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֵל
בְּרֵייתוֹ: אֲבָרְכְּךָ וְתִהְיֶה
אֶתְּשֵׁמֶר אֶתְּשֵׁמֶר
אֶתְּשֵׁמֶר לְדֹרֹתֶיךָ:
בְּרֵישִׁיתוֹ ז'
2. וְכִי יִגְדֹּל תִּהְיֶה
וְעֵשֶׂה פֶסַח לִיחֻדְהוּ
לֹא יִכָּר וְאִי יִקָּר
לְעֹשֶׂהוּ וְהֵיךְ אֲבָרְכְּ
הָאָרֶץ וְכָל עֵרַל אֲשֶׁר
יֵאֱכָל בָּהּ: שְׁמוֹת יֵי מַח
3. הַמִּלֵּל מִזֵּי לִיחֻדְהוּ
מִתְקַבֵּל כִּסְפֵּה וְהֵיחֵה
בְּרֵיתוֹ בְּבִשְׂרֵהוּ לְבֵרִית
עוֹלָם: בְּרֵישִׁיתוֹ ז'
4. וְתִקַּח צִהְרָה צִר
וְתִבְרַתוֹ אֶת עֵרְלָתוֹ בְּהָה
וְתִגַּע לְרַגְלָיו וְתִאֱמָר
חֲסֹן דְּרֵמִים אֶתְּהִי:
שְׁמוֹת ז'
5. מִלֵּל דְּרֵמִים דְּרֵמִים
דְּרֵמִים דְּרֵמִים דְּרֵמִים

הגהות הב"ח

(א) תום' ד"ה איכא וכו'
את צרייתי תשמור ליכא:

לעזי רע"י

פיינדר"א [פוינטור"א].
נקב.

מוסף רש"י

בערלי ישראל. לענין
גדר מולין וינהו דהלך אחר
לשון בני אדם וישראלים לא
קרי להו ערלים ועובדי
טובים (אז קרי להו מולין
(יבמות 9א). במורלי
עובדי כוכבים. דכלל
ערלים הן. ערלי ישראל
כלל מולים הן כגון שמא
אחי מחמת המילה (נדרים
7א).

רבינו חננאל

עובר כוכבים כלל כלל
 ימול ותהניתה ישר
 אלא בה רופא ישראל
 בשש כח [רופא] עובר
 כוכבינו רופא כותי ימול
 עובר כוכבים אלא ימול
 כותי דבר ר"מ ופוקי
 כי קא ישר ר"מ רופא
 עובר כוכבים מומחה
 דלא מרע נפשה דיישי
 דלמא מסקי עשיל שם רע
 ואומרימי עשיל שם רע
 וכן כי אתא בר דמי
 איהו עובר כוכבים אם
 דלמא רופא מומחה לרבי
 מרת: אלא דתניא ישראל
 כל מותו אבל כותי לא
 ימול ישראל מפני שמל
 לשוטו הר גזרים דבר
 כול יהודה קלומנט בר
 יהודה הנשיא דסבר מנן
 להיליל עובר כוכבים
 שזאי פסול שאמור

(א) נראה מזה דרבינו לא גרים

אין מעמידן פרק שני עבודה זרה

בו.

עין משפט
נר מצוה

כט א מ״י פ״ב מהלך
מלה הלכה א סמו
עשין כ טו״שׁ י״ד סימן
רסד טע״ב א
ל ב מ״י פ״ט מהלכות
דברים הלכה כ טו״שׁ י״ד
נאמן רמז טו״שׁ א
סימן רז טע״ב א
א ג מ״י פ״ב מהלך
מלה הלכה א סמו
עשין כ טו״שׁ י״ד סימן
רסד טע״ב א
ב ד מ״י פ״ט מהלכות
דברים הלכה כ סמו
עשין כ טור ש״ע י״ד
סימן רז טע״ב א
ג ה מ״י פ״ב מהלכות
מלה הלכה א סמו
עשין כ טו״שׁ י״ד א
רסד טע״ב א ויגרד א
סמט טק א סק עד עז א
פזל לר יוחנן דאמר
האז יאמר עיר ישראל
היא צולה כמחזא
דמו אסמא נמי ככלל ישראל
היא וטהאן
ד ו מ״י פ״ט מהלכות
רועה הלכה א סמו
נאמן טו״שׁ י״ד א
קנה טע״ב א
ה ז מ״י פ״ב הלכה א
אסמט טו״שׁ י״ד
סימן קט טע״ב א
ו ח ט מ״י פ״ב הלכה א
אסמט ט טור ש״ע
י״ד א קנה טע״ב א

רבינו חננאל (המשך)

כתי כיון שהוא מהול
 כל והולך. שם שצנע
 נפש ואמרין מאי טעמא
 דר' יודי דרביה המול
 המול יליד ביתך וגר
 המול מיל מכל מקום
 אפילו פתוי: איתרמא גור
 לאפליה בערב כוכבים
 שהא פסולה משום רב
 אמר ואהא את בריתי
 שתמור ר' יוחנן אמר
 מהא המול ימול יליד
 ביתך ש' המהול ימול
 לאפוקי ערב כוכבים
 דלא מהול הוא: ואמרין
 ר' יוחנן דר' יוחנן תרייהו
 פסלי בערב כוכבים מאי
 ביניהו ואמרין ערב
 מילה ובגונוי פ' בגונוי
 מבני אברהם הם ומהולים
 ושוכנים בהרי גבעונים
 לפיכך אמרין גבעונים
 מהלך אפילו לא שחן
 חרובם פסולין דלא שחן
 ברית חר' יוחנן אמר
 פסוק שמחלין חן שרי.
 ומקשינן לו מילי עובדי
 תוכנא מהלין וקראין
 ויהא האומר קונם שאני
 נתנה לערלי מותר בערלי
 ישאר ואסור במולי
 ערב כוכבים הוא עובדי
 כוכבים אפילו חן מולין
 ערלין הם חשובים על
 איכא בערלי יהודי על
 כון שמו אחיז מחמת
 מילה כלומר משפחה
 דיהה כין פסולין אחיז

מִתִּים מִכָּה זֶה הַמִּילָה
לִרְבֹּת מוֹתוֹ כְּגוֹן זֶה הַלֹּמֶל
אֲחֵרִים וְר' יוֹחֵנָן אָמַר
כִּינּוּ שְׂאֵינִי מִהֹלֵל אֲשֶׁר
יָדוּן הֶהְיִיתִי קוֹנֵם שְׂאֵינִי
נִהְיָה לְמוֹלִים אֲסוּרִים בְּעֶרְלִי
שִׂרְאֵל וְכִינּוּ הֵנָּה עֵרְלִי
שִׂרְאֵל מִלּוֹן הַחֻשְׁבּוֹן
וְהַיָּאן אוֹסֵר ר' יוֹחֵנָן. אֵלָּא
אֲשֶׁר אֵיכָּא בִּינְיָיִר רַב
אִשֵּׁה לִמּוֹל דְּלֹאֹת
בְּרִית הֵיאָר וְר' יוֹחֵנָן שְׂרִי
דְּאִשֵּׁה כְּרַמְהֵיאֵל רַמְיָא.
וּמִקְשִׁין לִרְבִּי אֶלְעָזָר וְהַתְּכִיב
וְתַקַּה צְרוּרָה צֹר וְרַחֵ
צֹר לִיָּה וְתַקַּה כְּלִמְדוֹ
עֲשֵׂתָה אֲחֵרִים שִׁקְחוּ וְרַחֵ
צֹר וְתַכְרַת. אֵיבֵיעַ תִּימָא
צְרוּרָה אַתְחֵלָה וּמִשָּׁה
יִבְנוּ גְבוּר מִהֵלָּה: **מִתִּים**

ברופא מובחח. ואפילו אינו מומחה למילה לא מרע נפשה בכל דבר שימעקס בו: **ובי** היכן מצינו מילה לשמה. הכא משמע דלרבי יהודה אע"פ דבצי מילה מסקינן דמכשר לה צעוד כוכבים ותימה מ"ש מגט דצענין לשמה ופסלינן תמידי עובד (כוכבי) בגט פ' (צבצבא) (גיטין)

דף כג. ושם ד"ה עובד כוכבים) משום
 לעובד כוכבים אדעתא דנפשיה קעביד
 וי"ל דלא דמי לעבולס עובד כוכבים
 סתמא קא עביד גבי מילה דסתמא
 לשמה קאי כל זמן שאינו עושה לשם
 הר גזרים אס כש עובד כוכבים
 דסתמא קעביד שכרה אצל גט אשה
 סתמא לאו לשמה דסתם אשה לאו
 לגירושין עומדת הלכך גט בעובד
 כוכבים פסול והלכך כריך שיפרש
 כותב הגט בתחלת הכתיבה אינו כותב
 לשם פלוניא והוא הדין בס"ת כריך
 שיאמר בפירוש בתחלת הכתיבה אינו
 כותב לשם תורת ישראל והאזכרות
 לשם קדושה דסתמא לאו לשמו קאי
 וכן משמע פרק הניזקין (גיטין דף
 נד:) אזכרות שלו לא כתבתי לשמן
 משמע לא פירשתי לשמן דאי סתמא
 כשר עד שיפרש שלא לשמן היה לו לומר
 כתבתי שלא לשמן וכן משמע גמי
 בפרק השולח (שם דף מה:) גבי רשב"ג
 שהמיר צניקין ליקח ספרים מעובד
 כוכבים ומקאש ורשב"ג עיבד לשמן
 צעי כתיבה לשמן לא צעי ומדפסיל
 כתיבה בעובד כוכבים ש"מ דסתמא
 לאו לשמן דאי סתמא לשמן ליחשבר
 כמו במילה וא"ת כיון דסתמא לאו
 לשמן א"כ פרק השולח (שם דף מה:)
 גבי ס"ת תפילין ומוזות שכבשן קטן
 מסור עובד כוכבים ועבד אשה וקטן
 וכותי וישראל מומר פסולים שנאמר
 וקשרתם וכתבתם כל שיטתו בקשירה
 ישנו כתיבה למה לי קרא חיפוק ליה
 לעובד כוכבים סתמא עביד וסתמא
 פסול וי"ל דתני עובד כוכבים אגב
 אשה וקטן דה"נ תנא מין דבבלא קרא
 פסול משום דסתמא לעבדות כוכבים:
דבריה תורה בלשון בני אדם.
 אומר ר"י דמאן דאית ליה
 הכא דברה תורה כלשון בני אדם יכול
 להיות שאינו חולק על השב תשיב ועל
 הוכח תוכיח וכו'אלא דהן דרשנין להו
 (ב"מ דף נא.) דלא אשכחנא תנא דפלגי
 ורביה דר"ש אמר פרק מגילת האשה
 (כתובות דף טז:) עד העצב תעביטו
 דברה תורה כלשון בני אדם ור' שמעון
 גופיה דריש צפ"ק דר"ה (דף טז.) עשר
 תעשר וזריך עיון דצדק דמאחיה טעם
 אומר התלמוד פעמים כך ופעמים
 כך ה"ג **קונם** שאני נהנה. ולא
 גרס ציו"ד לא"כ הוי דצרים שאין
 בהם ממש ואין כל דלמארינן בנדריים
 (דף טז.) גבי שאני ט"ז

[illegible]

לְקַיִי

מתרפאין מהן ריפוי ממון אבל לא ריפוי נפשות. אוקימנא ריפוי ממון כגון בהמתו וריפוי נפשות ריפוי בגופו וכדרב דאמר אפילו ריבדא דכוסילתא לא מתסינן מן

רופא מומחה. לא מרע נפשיה לשוייה כרות שפכה: אלא לעולם
 יאיופוך כדאפסין מעיקרל. לרבי יהודה כותי אקור ועובד כוכבים
 מותר דעובד כוכבים אין דרכו למול בניו לשם עבודת כוכבים
 ונותאפרכו דמים לא חייב והאיל ואחרים על גביו: ודקשיא לך דרבי
 יהודה אדרבי יהודה. דפסלי מילת

עובד כוכבים מגזירת הכתוב [ו:] הִיא ר' יהודה הנשיא היא: מ"ט דרבי יהודה. בר פלוגמא דרבי יוסי דפסיל כותי: לה' המול. ועשה פסח לה' המול וגו' ודרש ביה מילה לשמה הלכך עובד דמל שאל לשמה ואל עובד כוכבים לא מהלך אלא מדעתא דשראל שאומר לו מהול והיינו לשמה: המול ימול. רביא הוא: כפסח כתיב לה' דקרא אפסח קאי ששהא עשייתו לשמה: ואם את כריתו השמור. וזרעך אחרך ולא עובד כוכבים: המול ימול. קול ביה המל ימול מי שהוא מהול ימול אחרי: וגונו. אותו מהולה: קום שאני נהנה לערלים. מה שאני נהנה מן הערלים אסור עלי בקום וקום הוא לשון הקדש: שמו אחי מחמם מילה ולא מהלכו. לזה שלא ימות: וקת. ע"י שליח: וסדר. אמרה לאחר וכתב: מתני' מסרפאין מהן. מקבלין מהן רפואה: ממון ונפשו בגמרא מפרש: ואין מסרפאין מהן ציכל מקום. אפילו צשילי רה"ר שעוברין סע תדיר שמי יסתוך לוירו צתער: גב' רפוי נפשו צתס. כלומר מעמנו ומנפשו הוא עושה כמו אם יש את נפשו (בראשית כג) צדעתס: צהר. לא קטיל דחיש להפסדא דאגריה: רפוי ממון מהה שחין צה פנה. יכול העובד כוכבים לקלקלו שחכא לו יותר ויזיל ממון לרפאות: ריבא דכוסילא. כלי האומן המקיז צתפס. ריבא מכת הכלי ונעל' פינדריא. כלומר אי צדא לי ריבא דכוסילא שחק לי אומן ישראל לא חמיא לעובד כוכבים לאסויה להעביר הכא דאסור למסור גופו צד עובד כוכבים: ריפוי נפשו גופו. ואפי' אין סכנה צדצר:

למאן דאמר אשה לא והכתיב יותקח צפורה צר ק
ותכרות קרי ביה ותכרת דאמרה לאיניש אחרינא
אתיא אידי ואתחלה ואתא משה ואגמרה: **מתני'**
ממון אבל לא ריפוי נפשות ואין מסתפרין מהן בכל
וחכמים אומרים 'ברה"ר מותר אבל ^אלא בינו לבינו
ומאי ריפוי נפשות אילימא ^בריפוי ממון בשכר ריפ
מתרפאין מהן בשכר אבל לא בחנם ^גאלא ריפוי ממ
ריפוי נפשות דבר שיש בו סכנה והאמר רב יהודה א
לא מתסינן מינייהו אלא ריפוי ממון בהמתו ריפוי
דאמר רב יהודה אפילו ריבדא דכוסילתא לא מתסינן
אמר מר עוקבא ^דאבל אם אמר לו סם פלוני יפה לו

קספריך מנדרשין למ"ד המול ימול דלמא שאני נדרים דהלך בהן אחר
הלך אחר דשרון בני אדם י"ל דהתם מפיק ליה מקרא כי לא נבחר
(ע"ג.) והא קמ"ל דלור כוכבים אור הוא ונפקא מינה לגורר (י) אי
גדריס ואין מיתלם חשונה לקרותה מילה וקשה למאן דסבר דלמית
אמאי לא אמר איכא בינייהו מומר לערלות דלמ"ד ואתה את צריית (י)
מומר לאו בר קשירה כאותה שהבאתי לעיל מפני שאינו חפץ לקשור
דלמית לעיל אע"ג דלא מהילי כמאן דמהילי דמו ואורי" דמומר לער
צריית הוא אם יחפוך ויבגיטין גבי קשירה הכי קאמר כי שאינו צריך
מנות קשירה מעליו: **אשה** לאו בת מילה היא. י"ל לפסוק אצל
צבחה הלכה כרז דבציינת דרזי יהודה הנשא קיימא כוונתה אכל
לפרש צפרק קמא דקדושין (דף עט.) דמגריץ אותו ולא

(א) אתה ולא כותי וכ"ש עובד כוכבים ועוד כתיב ועשה פסח לה' הוא שכשר לא ורבי יוסי חולק עליו ואומר וכי היכן מצאנו בתורה מילה לשמה אלא